સંતભગવંત સાહેબજીની
છે માહાત્મ્યસભર વાણી સદા...

જ્ઞાનભક્તિ પારાયણ, સાયં સભા,
૨૯ એપ્રિલ ૨૦૨૨, ઉપાસના ધામ, ખારઘર, નવી મુંબઈ.

ભગવાને કૃપા કરી શ્રી ઠાકોરજીના સાંનિધ્યમાં બેસીને એમની પૂજા-અર્ચના કરવાનો અને એ નિમિત્તે 'જ્ઞાનભક્તિ' પારાયણમાં ભાગ લેવાનો આપણને મોકો આપ્યો ! એ દ્વારા ઠાકોરજીની મૂર્તિઓની પૂજનવિધિ કરી પાટોત્સવનો ઉત્સવ આપણે ઊજવી રહ્યા છીએ. આ ધામ-ધામી-મુક્તની મૂર્તિઓની સાથે જોડાઈ, એ મૂર્તિઓનું માહાત્મ્ય આપણામાં વધે, આપણાં સૌનાંય જીવનમાં અખંડ મોજ રહે એવી સાધના આપણે કરીએ ; એ માહાત્મ્યનું દર્શન પ.પૂ. અશ્વિનભાઈ છેલ્લા બે દિવસથી, પ.પૂ. મનોજભાઈ દ્વારા રચિત કીર્તનોનાં નિરૂપણ દ્વારા કરાવી રહ્યા છે.

મનોજભાઈ આપણા સત્સંગસમાજને યોગીબાપાએ આપેલ અદ્‌ભુત રત્ન છે, જેને કહેવાયને જન્મથી સાધુ-જન્મજાત સાધુ ! ઘણા સાધુની દૃષ્ટિ પડવાથી સાધુ થતા હોય, ઘણા સત્કર્મ કરીને, પ્રભુની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરીને સાધુતા પ્રાપ્ત કરતા હોય. મનોજભાઈ જન્મજાત સાધુ છે. પ.પૂ. યોગીબાપાની કૃપાથી શાંતિભાઈ, અશ્વિનભાઈ જેવા ગુણાતીત સંતોની સાથે રહી, તેઓની સાથે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિથી જોડાઈ એમની સાધુતા ખીલી ઊઠી.

અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ – સદ્‌ગુરુ સંતો આપણી સાથે જ છે, આપણા જેવા જ છે, પણ એમને ઓળખવા કેવી રીતે ! કારણ કે, તેઓ છૂપા રહેતા હોય, દાસત્વભાવથી ભક્તિ કરતા હોય. પરંતુ એમનું કાર્ય જોઈએ તો ઓળખાય. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું એમ, કાર્ય પરથી કારણનું માહાત્મ્ય સમજાય. અહીંયાંનાં ઊંચાં ઊંચાં બિલ્ડિંગ્સ જુઓ. એવું કહેવાય કે, ઊંચે જોઈએ તો પાઘડી પડી જાય એટલાં ઊંચાં મકાન છે. આવાં ૫૦૦ ફૂટ ઊંચાં મકાન બાંધનાર આર્કિટેક્ટ કંઈ ૧૦૦ ફૂટનો હોય? કે પચ્ચીસ માળનું બિલ્ડિંગ બાંધનાર માણસની ઊંચાઈ પચ્ચીસ માળની હોય ? ના, એ તો પાંચ-છ ફૂટની સામાન્ય ઊંચાઈનો જ હોય. તે આર્કિટેક્ટને જોઈએ ત્યારે આપણને ખબર પડે કે, આવા વ્યક્તિએ આવું અદ્‌ભુત મકાન બાંધ્યું. એ કાર્ય જોઈને કારણની મહાનતાની ખબર પડે. એમ, આવા સંતો દ્વારા થતાં કાર્ય જોઈએ ત્યારે કારણની ખબર પડે કે, આ સાધુ દ્વારા ભવ્ય કાર્ય થયું છે ! બાકી, દેખાય તો આપણા જેવા જ.

બીજ ગમે એટલું સરસ હોય, ધરતી સારી હોય, ખાતર સારું નાખ્યું હોય, પણ એને ઉગાડનાર માળી સારો હોવો જોઈએ ; નહીં તો ઝાડ વાંકું ચૂંકું ઊગે. ઘણા બગીચાઓમાં આપણે જોઈએ તો મોરના આકાર, અન્ય પશુ-પક્ષીના આકારો બનાવ્યા હોય – એને બધા જોયા કરે અને કહે, 'સરસ આકાર છે !' છોડને આવો ઘાટ ઘડનાર માળીને કારણે બધાને ગમે. એમ, આ સંતો ભગવાનના જ સંતો છે, ભગવાનના પૂર્વના સંબધના જ સાધુઓ છે, પણ આ જન્મે મા-બાપ તરફથી મળેલા દેહમાં રહેલા નકારાત્મક ભાવો નીંદામણ કરીને કાઢી નાખ્યા અને ભગવાનની સેવા-ભક્તિનાં કાર્યમાં પ્રવૃત્ત કર્યા.

આપણે સમૈયા-ઉત્સવ ઊજવીએ છીએ. સામાન્ય જગતમાં મેળાવડા થાય છે ને આ અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજના સાંનિધ્યમાં આવા સત્પુરુષની આજ્ઞાથી સમૈયા થાય છે ; પણ એ બંનેનાં પરિણામમાં અનંતગણો ફરક હોય છે. આવા સમૈયા-ઉત્સવમાં હાજરી આપવાથી, આવા સમૈયા-ઉત્સવમાં સેવા કરવાથી, સમૈયા-ઉત્સવમાં સભામાં બેસીને સંતોની પરાવાણી સાંભળવાથી આપણી અંદર રહેલા દૈવી

ભાવો, દૈવી ગુણો ખીલતા હોય છે. અને જેટલા દૈવત્વભાવોવાળા ગુણો ખીલે એટલા આપણાથી મોજમાં રહેવાશે, અને આવા સત્પુરુષની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થશે.

ભગવાનને રાજી કરવા બહુ અઘરા છે. યોગીબાપા એક દૃષ્ટાંત આપતા. એક શેઠ હતા. એમની પાસે બહુ પૈસો, પણ એમને દીકરા-દીકરી નહોતાં એનું બહુ દુઃખ થાય. એમને થયું કે, આપણે ઘરે કશુંક તો જોઈએ, બાકી આ પૈસા છે તો પણ સમાજમાં આપણી કોઈ કિંમત નહીં. એટલે એમણે સદાવ્રત ચાલુ કર્યું. કોઈક સત્કર્મ કરીએ તો ભગવાન રાજી થાય અને ભગવાન રાજી થાય તો આપણી મનોકામના પૂરી કરે. એક દિવસ ફરતા ફરતા નારદજી આવ્યા. નારદજી જમ્યા ને ખુશ થયા ને કહ્યું, 'બોલો શેઠ શી ઈચ્છા છે ?' શેઠ કહે, 'ભગવાને બધું આપ્યું છે પણ શેર માટીની ખોટ છે. ઘરે પારણું નથી બંધાયું.' એટલે નારદજી કહે, 'ભલે, હું ભગવાનને તમારો સંદેશો પહોંચાડીશ.'

નારદજી એટલે ભગવાનના દૂત. તેઓ ફરતા ફરતા વિષ્ણુ ભગવાન પાસે ગયા. ભગવાનને બધાના ખબર આપ્યા ને કહ્યું કે, 'એક શેઠિયો સદાવ્રત ને સત્કર્મ બધું કરે છે. અને એણે પ્રાર્થના કરી છે કે, એના ઘરે પારણું બંધાય.' ભગવાને આંખ બંધ કરી નારદજીને કહ્યું, 'એનું પ્રારબ્ધ એવું છે કે, સાત જન્મ સુધી એના ઘરે પારણું નહીં બંધાય.' ભગવાન કર્મ-ફળ પ્રદાતા છે. તમે જેવું કર્મ કરો તેવું તમને ફળ આપે. સત્કર્મ કરો તો સારું ફળ આપે, દુષ્કર્મ કરો તો દંડા પડે; ખ્યાલ આવ્યો ! ભગવાન અમ્પાયર જેવા છે. અમ્પાયર હોય એને તો સગો દીકરો હોય તોય આઉટ આપી દેવો પડે. તેઓ સાક્ષીભાવમાં રહેતા હોય, એમને કશાની અસર ના થાય. તમારાં જેવાં કર્મ, એવા ફળના પ્રદાતા ભગવાન છે.

નારદજી ચાર-પાંચ વરસ પછી ફરતા ફરતા ફરી પેલા શેઠિયાના ઘર બાજુ ગયા, ત્યારે ત્યાં એમના આંગણામાં બે ટાબરિયાં રમતાં હતાં. બે-બે વરસના અંતરે બે ટાબરિયાં. નાદરજીને થયું કે, બાજુના ઘરવાળાનાં છોકરાં રમતાં હશે. નારદજી એમના ઘરે ગયા. શેઠ કહે, 'અહોહો નાદરજી, આપના આશીર્વાદથી અમારા ઘરે બે બાળકો છે !' આ સાંભળી નારદજી તો ચોંકી ગયા, તેમને થયું કે, ભગવાન મારી આગળ જૂઠું બોલ્યા. આને ઘરે તો સાત જન્મ સુધી બાળક થવાનું નહોતું અને એને બે બાળકો આપ્યાં.

બન્યું હતું એવું કે, નારદજી ગયા પછી એક ઓલિયા સૂરદાસ સાધુ લાકડીના ટેકે ચાલતા ચાલતા અહીં આવ્યા હતા. એમને ભૂખ લાગી હતી એટલે આ શેઠિયાનાં ઘરવાળાંએ બે સરસ રોટલા બનાવીને તેમને ખવડાવ્યા. તેથી એમણે આશીર્વાદ આપ્યા કે, 'જાવ, તમારા ઘરે ભગવાન બે બાળકો આપશે.' એમના આશીર્વાદથી બે બાળકો થયાં. નારદજીને આ વાતની ખબર નહીં, તેથી તેઓ તો ગુસ્સે થઈને ભગવાન પાસે જવા નીકળ્યા. ભગવાને જાણ્યું કે, નારદજી ગુસ્સે થઈને આવે છે એટલે તેઓ બીમાર થઈને સૂઈ ગયા. સ્વાભાવિક છે કે, આપણા ઈષ્ટદેવ બીમાર હોય તો આપણો ગુસ્સો જતો રહે. નારદજીએ જાણ્યું કે, ભગવાન બીમાર પડ્યા છે એટલે નારદજીએ પ્રાર્થના કરી, 'શું થયું પ્રભુ ! બીમારી મટાડવાનો કોઈ ઉપાય ?' ભગવાન કહે, 'કોઈનું કાળજું લઈ આવો તો મારી બીમારી મટે.' ત્યારે નારદજી કહે, 'તમારા નામે તો બહુ બધાં કાળજાં આપશે. ચાલો લેવા જઉં.' ત્યાં સામે પેલા સૂરદાસજી મળ્યા. નારદજી કહે, 'પ્રભુ બીમાર છે ને એમને કાળજું જોઈએ છે.' ત્યારે સૂરદાસજી કહે, 'લ્યો મારું કાળજું આપી દઉં. મારું આ જીવન એમના માટે જ છે.' નારદજી સૂરદાસજીને ભગવાન પાસે લઈને આવ્યા અને ભગવાનને કહે, 'તમને કાળજું આપવા માટે આ તૈયાર છે.' ત્યારે ભગવાન બોલ્યા, 'નારદજી, જે કાળજું આપે એ દીકરા પણ આપે.' જોયું ! ભગવાન કહે, 'તમારું કાળજું ક્યાં ગયું હતું કે તમે બીજાને શોધવા નીકળ્યા ? આ સૂરદાસે તરત જ આપ્યું એટલે એના આશીર્વાદ ફળ્યા.' એમ આ કાળજાં આપેલા સાધુઓ છે અને તેઓ આશીર્વાદ આપે એટલે કામ થાય, થાય ને થાય જ.

સમૈયા-ઉત્સવમાં હાજરી આપવાથી,
સેવા કરવાથી, સભામાં બેસીને
સંતોની પરાવાણી સાંભળવાથી
આપણી અંદર રહેલા દૈવી ભાવો,
દૈવી ગુણો ખીલતા હોય છે.

ભગવાન સર્વોપરી છે,
સર્વ કર્તાહર્તા છે -
મારા જીવનમાં જે થયું છે, જે થઈ રહ્યું છે
અને જે થશે એના કર્તાહર્તા ભગવાન છે.
તેઓ સદાય હિતકારી છે.

હવે તમારામાં સાધુને રાજી કરવાની આવડત જોઈએ. એવા સાધુ કે જેમણે ભગવાનને કાજે જીવન સમર્પણ કર્યું છે, ભગવાનને રાજી કરવા સિવાય બીજી કોઈ ખેવના નથી રાખી, ભગવાનના થઈને જીવન જીવવા સિવાય કાંઈ કરતા નથી અને ચોવીસ કલાકમાં જેટલો સમય જાગે એટલો સમય તેઓ ભગવાનની પ્રસન્નતાની જ પ્રવૃત્તિ કરતા હોય છે. ભગવાન કહે, 'એવા સાધુને હું વશ છું.' નરસિંહ મહેતાએ એટલે ગાયું, 'જે આવો સાધુ છે તે સૂતો સૂતો ગાય તો ભગવાન કહે, હું બેઠો બેઠો સાંભળું. આવો સાધુ બેઠો બેઠો ગાય તો હું ઊભો ઊભો સાંભળું અને આવો સાધુ જો ઊભો ઊભો ગાય તો ભગવાન કહે હું નાચું... પ્રાણ થકી મુને વૈષ્ણવ વહાલા. રાત-દિવસ હૃદિયે રાખું રે...' ભગવાન કહે, 'મારા પ્રાણથી અધિક મને મારા સાધુ છે.' 'મારા બાંધ્યા વૈષ્ણવ છોડે, વૈષ્ણવ બાંધ્યા મેં ના છૂટે રે...' જ્યોતિષીઓ જોષ જોઈ કહેતા હોય કે, 'તારા પ્રારબ્ધમાં પૈસો નથી, તારા પ્રારબ્ધમાં સુખ નથી, તારા પ્રારબ્ધમાં મકાન નથી, તારા પ્રારબ્ધમાં ગાડી નથી.' અને આમ કહી પછી ઘણા જ્યોતિષીઓ તમારા પૈસા લઈને ભાગ્ય બદલવાનો ટ્રાય પણ કરતા હોય છે. પણ જે છઠ્ઠીના લેખ છે એ કોઈ સુધારી શકે નહીં. ભગવાન કહે, 'મારા બાંધ્યા, વૈષ્ણવ છોડે.' જે કંઈ નડે છે એ મારા સાધુ સિવાય કોઈ બદલી શકે નહીં. આવા સાધુને વિશે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ હોય તો જ્યોતિષને કહેવું કે, મારા સ્વામી, મારા ગુરુ કહેશે એ જ થવાનું છે. આપણને એવા સાધુ શાસ્ત્રીજી મહારાજ ને યોગીજી મહારાજ મળી ગયા, શોધવા નથી પડ્યા.

બધાને મોજમાં રહેવું છે, પણ અખંડ મોજમાં ક્યારે રહેવાય ? અહીંની મેટ્રો ટ્રેઈનના કોઈ ડબ્બામાં જુઓ તો બધાના ચહેરા ઊતરી ગયેલા લાગે. આપણને લાગે કે બધાને દિવેલ પીવડાવ્યું છે ? હસતા કેમ નથી ? હસવું છે પણ, ટેન્શન-ટેન્શન ! પેટ્રોલના ભાવ વધ્યા, તેલના ભાવ વધ્યા, સોનાના ભાવ વધ્યા, બધાના ભાવ વધ્યા; શું થશે ? કેમનું થશે ? એવું બધું વિચારી વિચારીને આખો દિવસ આવી પળોજણમાં વિતાવે પછી કેવી રીતે મોજમાં રહેવાય ? વિચાર કરો ! ભગવાં કપડાં પહેરે એ ત્યાગી કહેવાય. પણ આવી બધી ફિકરના ફાકા કરે એ સાચો ફકીર. ફિકરના ફાકા કરે-તેલના ભાવ વધે કે ના વધે, ઘઉં મળે કે ના મળે, ચોખા મળે કે ના મળે; અમે અમારી પ્રભુની મસ્તીમાં મસ્ત છીએ ! 'કરના ફકીરી ફિર ક્યા દિલગીરી, સદા મગન મેં રહેના જી, કોઈ દિન ખાજા ને કોઈ દિન લાડુ, કોઈ દિન ફાકમફાકા જી' - એવી મસ્તી. એ શેની મસ્તી છે ? - પ્રભુપ્રાપ્તિની અને એ મહિમાની ! એવા આપણને સૌને બનાવવા છે. ભલે સંસારી હોઈએ, મોટું ઘર હોય, વ્યાપાર-ધંધો હોય; છતાં અખંડ આનંદમાં.

ભગવાનનું પોતાનું નામ 'સહજાનંદ' હતું. સહજમાં આનંદ રહે એ 'સહજાનંદ.' આપણને સહજમાં આનંદ કરતાં કરવા છે; અને એવું કેવી રીતે થાય એની ટૅકનિક પ.પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે, ગુરુદેવ પ.પૂ. યોગીજી મહારાજે આપણને અક્ષરપુરુષોત્તમની સનાતન શુદ્ધ ઉપાસના દ્વારા આપી. કે, ભગવાન સદાય સાકાર છે. આપણાં સૌનાંય માટે આપણા ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન સર્વોપરી છે, એ યાદ રાખો ! બીજા ભગવાન શ્રી રામ, શ્રી કૃષ્ણ, શ્રી મહાવીર, શ્રી બુદ્ધ, શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન એમાં કોઈ ભગવાન નાનો કે મોટો એવું નથી, પણ હું જે ઈષ્ટદેવના આશરે છું, જે મારા ઈષ્ટદેવ છે એ મારા માટે સર્વોપરી છે ! મારા ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું મારા હૃદયમાં સર્વોપરી સ્થાન-સૌથી ઊંચા સ્થાન પર મારા ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન! એમનું જે વચન હોય, એમની જે વાત હોય એ જ વાત સાચી, એમાં બીજી કોઈ બાંધછોડ નહીં એ એમનું સર્વોપરીપણું અને કર્તાહર્તાપણું માન્યું કહેવાય. જે કંઈ થયું છે, જે કંઈ થઈ રહ્યું છે અને જે કંઈ થશે એના કરનારા મારા ભગવાન છે. અને ભગવાન સદા હેતકારી અને હિતકારી છે. આપણા વિશે એમને અસાધારણ હેત છે, આપણે એમના આશ્રિત થયા એટલે તેઓ સદાય આપણું હિત જ કરતા હોય !

શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને અર્જુનને શાથી કહ્યું, 'સર્વધર્માન્પરિત્યજ્ય મામેકં શરણં વ્રજ । અહં ત્વા સર્વપાપેભ્યો મોક્ષયિષ્યામિ મા શુચઃ ॥' - હે અર્જુન ! તારા મનથી માનેલા બધો ધર્મો - આ ધર્મ-આ અધર્મ, આ સારું-આ ખોટું, આ પાપ-આ પુણ્ય, આ સત્ય-આ અસત્ય, આ મારું-આ તારું તે બધું છોડીને તું મારે શરણે આવ અને હું કહું એમ કર ! શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને આ વાત કરી, એ વાતને શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને એમના સર્વોપરીપણાનું પ્રવર્તન કરવા માટે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતને પુષ્ટિ આપી. શી પુષ્ટિ આપી ? ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું અને 'વચનામૃત'માં શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને પણ એક જગ્યાએ કહ્યું છે કે, 'પૃથ્વી કરતાં પાણી વધારે છે, પાણી કરતાં વાયુ વધારે છે, વાયુ કરતાં તેજ વધારે છે, તેજ કરતાં આકાશ વધારે છે, આકાશ કરતાં પ્રકૃતિ પુરુષ વધારે છે અને આ બધાંથી ઉપર અક્ષરધામ છે.' અને અક્ષરધામમાં અખંડ આનંદ છે. અર્થાત્ સત્ય-અસત્ય, મારું-તારું, પાપ-પુણ્ય એ બધું પ્રકૃતિ પુરુષની અંદરનું છે, એ તમારા કામનું નથી.

તમારી પાસે અહીંયાં ગમે એટલા રૂપિયાની કડકડતી નોટો હોય, અને એને ખિસ્સામાં લઈને તમે અમેરિકામાં જાવ. પણ અમેરિકાના ઍરપૉર્ટ ઉપર તમારે ટ્રૉલી લેવી હોય તો એક ડૉલર આપવો પડે. એક ડૉલર નાખો તો જ રૅકમાંથી એક ટ્રૉલી ખૂલે. એમાં તમે બે હજારની નોટ નાખો તો ટ્રૉલી ખૂલે ? તમે દલીલ કરો કે એક ડૉલર કરતાં તો બે હજાર રૂપિયા વધારે છે. પણ તમારું નાણું ભારતમાં ચાલે, અમેરિકામાં ના ચાલે. તમે ગમે એટલા લાખ રૂપિયા લઈને જાવ પણ ત્યાં કાગળિયા છે, તેની કોઈ કિંમત નહીં. કારણ, અમેરિકામાં ડૉલર ચાલે. એમ, આ જગતનાં જે મૂલ્યાંકનો છે એ આ જ દેહમાં ચાલે, અક્ષરધામમાં એનાં મૂલ્યાંકન ચાલતાં નથી. એની બારાખડી જ આખી બદલાઈ ગઈ. એટલે કહ્યું, ભગવાન સર્વોપરી છે, સર્વ કર્તાહર્તા છે-મારા જીવનમાં જે થયું છે, જે થઈ રહ્યું છે અને જે થશે એના કર્તાહર્તા ભગવાન છે. તેઓ સદાય હિતકારી છે - તેઓ હંમેશાં આપણું હિત જ ઇચ્છે ; પણ આપણી અંદર રહેલાં જગતનાં બધાં મૂલ્યાંકનો લગાડીએ છીએ એટલે દુઃખી થઈએ છીએ.

વ્યાપાર કરતાં હોય ને એમાં નફા-તોટાની દૃષ્ટિએ નુકસાન થયું હોય-ખોટ જાય તો કોઈ એવું ના કહે કે, 'ભગવાનની કૃપાથી ખોટ ગઈ.' કોઈ છોકરો પરીક્ષામાં ફર્સ્ટ ક્લાસ ફર્સ્ટ આવે તો કહે, 'ભગવાનની કૃપાથી હું ફર્સ્ટક્લાસ ફર્સ્ટ આવ્યો, મને હવે મૅડિકલમાં ઍડમિશન મળશે.' પણ, નપાસ થયેલો કોઈ છોકરો એવું ના બોલે કે, 'ભગવાનની કૃપાથી આ વર્ષે હું નપાસ થયો.' પરીક્ષામાં પાસ થયા એટલે સારું થયું અને પરીક્ષામાં નપાસ થયા એટલે ખરાબ થયું. વ્યાપારમાં નફો થાય તો સારું થયું અને ખોટ ગઈ એટલે ખરાબ થયું. શરીર સારું હોય, સાજા હોય, ખેલતા-કૂદતા હોય તો સારું થયું અને બીમાર પડો તો ખરાબ થયું ; આ બધાં જગતનાં મૂલ્યાંકન છે. બહુ મહેનત કરતો હોય, સિન્સિયર હોય છતાં નપાસ થાય, સિન્સિયરલી નીતિ-નિયમથી વ્યાપાર-ધંધો કરતો હોય ને ખોટ જાય. ત્યારે ઘણાને પ્રશ્ન હોય છે કે, 'નીતિ-નિયમથી કામ કરું છું, કોઈનું ખરાબ કરતો નથી, બધાનું સારું કરું છું તોય મને કેમ આમ થાય છે ?' પણ, ભગવાન કંઈ તમારા દુશ્મન નથી, તમારા હિત માટે, તમારામાં રહેલો સાત્ત્વિકભાવ, તમારામાં રહેલો અહંકાર, તમારામાં રહેલો દેહનો ભાવ ટાળવા માટે એવી પ્રક્રિયાઓ કરતા હોય.

ડૉક્ટર તમને ઇન્જેક્શન આપે કે કોરોનાની વૅક્સિન આપે ત્યારે કોઈ દિવસ તમે એવું પૂછો છો કે, 'આમાં શું ભર્યું છે ? અને અંદર જઈને શું રિઍક્શન કરશે ? ડૉક્ટર ઉપર વિશ્વાસ રાખીને આપણે ઇન્જૅક્શન લઈ લઈએ છીએ. અને ઇન્જૅક્શન કંઈ આપણને સારું લાગે ? ઇન્જૅક્શન લેવાની કંઈ મજા આવે ? ઇન્જૅક્શન આપે એટલે શરીરને તકલીફ થાય, પણ આપણે ખુશ થઈએ કે, આ ઇન્જૅક્શન લેવાથી કોરોના આપણને નુકસાન કરશે નહીં. એમ, આ ખોટ જવાથી, નપાસ થવાથી મારા જીવનમાં કંઈ તકલીફ આવવાની હશે એ મટી જશે એવું થાય છે ? એવું નથી થતું, કારણ કે બુદ્ધિ આડી આવે છે. એમાંથી બહાર કાઢવા,

દેહભાવથી પર થઈને
અક્ષરધામના સુખે સુખિયા થવા -
એટલે કે મોજમાં રહેવા માટે
શાસ્ત્રીજી મહારાજે - યોગીજી મહારાજે
અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનું પ્રવર્તન કર્યું.

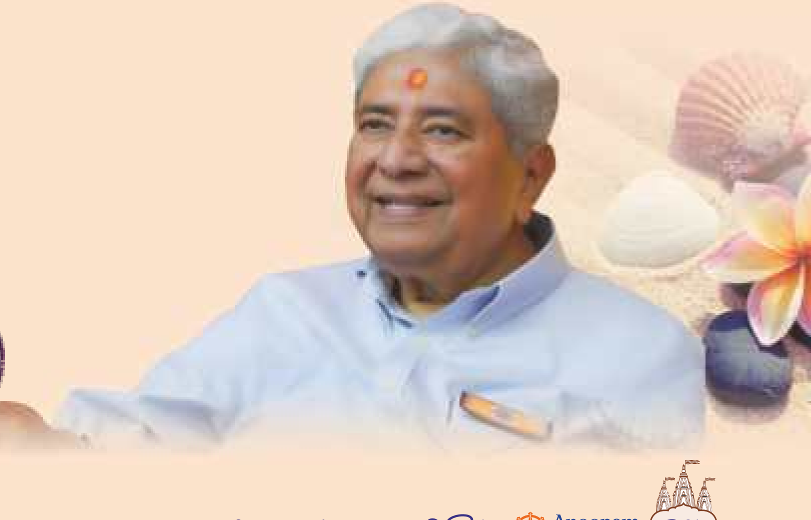

સાધુમાં જોડાઈ જાવ
અને
બે હાથ જોડી એમની આજ્ઞા પાળો
તો
અખંડ મોજમાં રહેતા થઈ જશો,

દેહભાવથી પર થઈને અક્ષરધામના સુખે સુખિયા થવા - એટલે કે મોજમાં રહેવા માટે શાસ્ત્રીજી મહારાજે - યોગીજી મહારાજે અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનું પ્રવર્તન કર્યું.

ભગવાન કર્તાહર્તા છે અને સદા દિવ્ય અને સાકાર છે, અને આવા સાધુ દ્વારા પ્રગટ છે ! બીજી કશી સમજ ના પડે તો વાંધો નહીં, પણ એવા સાધુમાં જોડાઈ જાવ અને બે હાથ જોડી એમની આજ્ઞા પાળો તો અખંડ મોજમાં રહેતા થઈ જશો, લખી રાખો ! અમે એવી રીતે જ મોજમાં રહેતા થયા. નહીં તો અમે ફક્કડ ગિરધારીઓ હતા. જો યોગીબાપા ના મળ્યા હોત તો ક્યાં ભૂમશી ખોદતા હોત એની કલ્પના આવે એવી નથી, યાદ રાખો ! કારણ કે, પાટીદારના અહંકારમાં જ ફરતા હતા. પણ યોગીબાપાની અમારી પર દૃષ્ટિ પડી. યોગીબાપા ત્યારે સામાન્ય સાધુ ગણાતા. હેત, પ્રેમ કરે ને બધાની સંભાળ રાખે એટલે તેઓ ગમતા હતા, એમની પાસે બેસવું ગમતું હતું. 'શાંતિ પમાડે તેને સંત કહીએ.' ઍટ ગ્લાન્સ સાધુને ઓળખવા હોય તો આ જ રીત છે. યોગીબાપા એવા સાધુ હતા, પણ તેઓ સાકાર પ્રભુનું સ્વરૂપ છે એ વસ્તુ સમજાઈ નહોતી. પણ એમની દૃષ્ટિ પડી તો અમારા સૌનો જીવન જીવવાનો પ્રવાહ બદલાઈ ગયો. જે જગત તરફ દોડતા હતા તે અમારી ગાડી એકદમ અક્ષરધામ તરફ ક્યારે દોડતી થઈ તેની અમને પોતાને પણ ખબર નથી. યાદ રાખો, અમે ગમે એટલું કહીએ પણ એમની કૃપાદૃષ્ટિથી જ અમારો રસ્તો બદલાયો છે. શાસ્ત્રીજી મહારાજે જે કહ્યું કે, 'મોટા પુરુષની દૃષ્ટિ પડે, મોટા પુરુષને વિષે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થાય, મોટા પુરુષની આજ્ઞા પાળો તો મોજમાં રહેતા થઈ જશો.' મોજમાં રહેવું નહીં પડે, રહેતા થઈ જઈશું, એવો અદ્‌ભુત મોકો આપણને મળ્યો છે ! આ ખારઘર મંદિર આપણે અખંડ આનંદમાં રહેવા માટેનું માધ્યમ છે. અનંત જન્મોનાં પુણ્ય થયાં હોય, અનંત જન્મો સત્કર્મ કર્યાં હોય, મોટા પુરુષની કોઈ સેવા થઈ ગઈ હોય, મા-બાપના એવા આશીર્વાદ મળ્યા હોય તો જ આ મંદિરમાં આવીને ભક્તિ થાય, નહીં તો એમ ને એમ ના થાય.

અત્યારે ધો.૧૨ની પરીક્ષા ચાલે છે, ૧૦થી ૧૨ લાખ છોકરાઓ પરીક્ષા આપતા હશે. એમાં કોઈ પરીક્ષાર્થીને પૂછો કે, 'શું થવું છે ?' તો કહેશે, 'ડૉક્ટર થવું છે.' પણ તમે જુઓ તો કેટલા છોકરા ડૉક્ટર થાય છે ? ૯૦ ટકાથી વધારે માર્ક્સ આવે એ મૅડિકલ કૉલેજમાં જાય. સામાન્ય માર્ક્સ આવે એ મૅડિકલ કૉલેજમાં ફરકે જ નહીં. એમ, ૯૦ ટકાથી ઉપર ભગવાનની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી હોય તેઓ જ આ કૉલેજમાં આવે બાકી બીજાની ઍન્ટ્રી જ નથી. યાદ રાખો, આપણી એમાં ઍન્ટ્રી છે, આપણે નસીબદાર છીએ ! પણ આપણને આપણે આટલા પુણ્યશાળી, ભાગ્યશાળી છીએ તે સમજાતું નથી. આપણો મહિમા આપણને નથી. કારણ કે, ભગવાનનો ને સાધુનો પૂરેપૂરો મહિમા નથી એટલે નથી સમજાતું કે, આવા ભગવાન ને આવા સાધુના સાંનિધ્યમાં બેઠા, તેથી ધન્ય થઈ ગયા ! અહીં આવ્યા છે એ સામાન્ય નથી, એમના અનંત જન્મોનાં પુણ્ય છે, અને આજે જે સેવા મળી છે એ એનાથી વધારે પુણ્યશાળી !

અમે કૉલેજમાં ભણતા ત્યારે નટવરલાલ દવે શ્રી રામકૃષ્ણ મિશન સંભાળતા. ગુરુવારની સભામાં એમને અમે પ્રવચન કરવા બોલાવતા. ત્યારે અમારી સભામાં કૉલેજના ત્રણસોથી સાડા ત્રણસો છોકરાઓ ભેગા થાય. એ જોઈ નટવરલાલ ખુશ થઈ જાય. તેઓ મને કહે કે, 'આ બધા છોકરાઓને તમે સવારે ૫-૦૦ વાગ્યે ઊઠાડીને યોગ કરાવો, આસન કરાવો. યુવાનોએ સશક્ત રહેવું જોઈએ.' પણ, અમે કોઈ તેમને દાદ આપીએ નહીં એટલે એમને થયું કે, આ યુવકો મારું સાંભળતા નથી, પણ જો યોગીજી મહારાજ કહેશે તો કરશે. એટલે એમણે બાપાને કહ્યું કે, 'બાપા, આ બધાને યોગ કરવાનું કહો.' બાપા કહે, 'ગુરુ, અમારા છોકરા સવાર-સાંજ કચરા-પોતું કરે, વાસણ અજવાળે, ઝાડુ મારે આ બધું યોગ જ છે ને ! સેવા એ જ અમારે યોગ છે.' યોગ* એટલે ભગવાનમાં જોડાવાની ક્રિયા. બાકી તો પેલા આસન છે, કસરતથી શરીર સારું બનાવવાની એ ક્રિયા છે. સાચો યોગ તો ભગવાનમાં જોડાવાનો,

* શરીર માટે યોગ એ શ્રેષ્ઠ છે.

ભગવાનના થઈને જીવવાનો, ભગવાનની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવાનો છે. એટલે અશ્વિનભાઈએ 'મોજમાં રહેવા'નું ભજન સમજાવ્યું છે એની સ્મૃતિ કરજો, તો આપોઆપ મોજમાં રહેવાશે. સમજ પડે કે ના પડે, પણ આવા સાધુને વિશે હેત થાય તો કામ થઈ જશે. તો, મહિમા સમજાય એટલા માટે આપણે શિબિરો કરીએ છીએ. છતી દેહે અક્ષરધામનાં સુખ, શાંતિ ને આનંદ ભોગવવાં હોય તો ભગવાન ને ભગવાનના સાધુ ને ભગવાનના ભક્તોનું જેટલું માહાત્મ્ય સમજીશું એટલો હૈયામાં એમની સેવા કરવાનો, એમના સાંનિધ્યમાં બેસીને લાભ લેવાનો આનંદ આવશે. અશ્વિનભાઈને યોગીબાપાએ 'સાધુરામ'ની પદવી આપી છે. જે સાધુએ ભગવાન રામને રાખ્યા છે એવા સાધુ-સાધુરામ ! યોગીજી મહારાજ હરતી ફરતી યુનિવર્સિટી હતા અને 'સાધુરામ' એ યુનિવર્સિટીની મળેલી ડિગ્રી છે, સામાન્ય નથી. જો એવા સાધુને રાજી રાખીએ, તો એવા સાધુ દ્વારા ભગવાન અખંડ રાજી રહે. ભગવાનને રાજી કરવા અઘરા છે પણ આવા સાધુ રાજી થશે તો ભગવાન કહે, હું આપોઆપ રાજી થઈ જઈશ.

શાસ્ત્રીજી મહારાજે અક્ષરપુરુષોત્તમની ઉપાસના દ્વારા આપણા માટે ભગવાનને રાજી કરવાનો સહેલો માર્ગ બતાવ્યો અને સાથે એવા સાધુ - યોગીબાપાની ભેટ આપી. યોગીબાપાએ પ્રમુખ સ્વામી, મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, ભક્તિપ્રિય સ્વામી, ગુરુજી-મુકુંદજીવન સ્વામી ને સંતો, અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ ને આ બધા સંતોની આપણને ભેટ આપી. આવા સાધુઓને વિશે આપણને આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થાય, એમની સ્મૃતિ થાય, એમની આજ્ઞા પાળીએ તો અંદરથી અખંડ આનંદ રહેશે, મોજમાં રહેવાશે. ગુણાતીતભાવને પામેલા આવા સાધુમાં બંધાવ તો બીજે બધેથી ડિટૅચ થઈ જવાશે. સંસાર છોડવાની વાત નથી કરી, ગભરાતા નહીં, સંસારમાં રહો પણ ડિટૅચ-સંસાર તમને દુઃખી નહીં કરી શકે. સમૃદ્ધિ તો આવે ને જાય-જેવી મહારાજની ઇચ્છા ! ભગવાન છે ને મારા ! બસ, ભગવાન ને સાધુ મળ્યા તો મારા માટે તો કરોડ, કરોડ, અબજ, અબજ રૂપિયા મળી ગયા ! એવી મસ્તી આવી જતાં અખંડ આનંદમાં રહેવાશે.

એવી મસ્તીમાં રહેવા માટે અશ્વિનભાઈએ આપણને 'આંખલડીના હે રતન...' કીર્તન સમજાવ્યું. આ જીવન વહેતું રહે છે. મને ૮૩ વર્ષ થયાં, હું ૧૭મા વર્ષે વલ્લભવિદ્યાનગર ભણવા માટે આવ્યો હતો, પણ હજુ એમ થાય કે, કાલે જ વલ્લભવિદ્યાનગર ભણવા આવ્યો છું, વિચાર કરો ! ફર ફર ફર કરતાં આટલાં બધાં વર્ષો જતાં રહ્યાં ખબર જ ના પડી. એમ, સર સર કરતી પાણીની જેમ આપણી જિંદગી વહે છે. પણ, આપણા માટે ફાયદો એ કે, એ દરમિયાન યોગીબાપાની દૃષ્ટિ પડી, આવા સાથીદાર મળ્યા, કાકાજી, પપ્પાજી, હરિપ્રસાદ સ્વામીજી જેવા દિવ્ય પુરુષોનો યોગ પ્રાપ્ત થયો તો મોજમાં રહેતા કરી દીધા.

આપણા બધા સંતોને તમે જુઓ, સંસાર છોડીને નીકળ્યા છે, તેમને શો સ્વાર્થ છે ? તોય તમે જુઓ તો ભગવાનને રાજી કરવા કેટલા બધા કલાક કામ કરે છે, કેટલી બધી દોડાદોડી કરે છે ! પોતાને મળી છે એ બધી જ શક્તિઓ અશ્વિનભાઈ-શાંતિભાઈ જેવા સદ્‌ગુરુની આજ્ઞાથી ભગવાનને રાજી કરવા માટે વાપરી રહ્યા છે. મનોજભાઈને યુ.પી.એસ.સી.ની ચૅરમૅનશિપ મળી તો તેમણે પૂછ્યું કે, 'મારે લેવાની છે ?' કહ્યું કે, 'લો' એટલે લીધી. કાલે કહે તો કાલે અને આજની તારીખે બોલાવી લે તો આજની તારીખે રાજીનામું આપીને આવી જાય. અખંડ ભગવાન ને સત્પુરુષની આજ્ઞામાં રહીને જીવન જીવ્યા તો નિર્લેપ થઈ ગયા. જે વખતે સત્પુરુષ જે કરવાનું કહે એ કરો તો નિર્લેપભાવ આવી જશે, અખંડ મોજમાં રહેતા થઈ જવાશે. આપણને મોટામાં મોટો ફાયદો એ થયો કે, એવા સાધુને વિશે આપણને આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ છે એટલે આપણને અખંડ મોજમાં રહેતા કરશે. અખંડ આનંદમાં રહી અને પ્રભુની પરમ ભક્તિ કરતા થઈએ, સર્વની તબિયત સારી રહે, કોરોના કાળમાં થયેલું નુકસાન અનંતગણું ભગવાન ભરપાઈ કરે, સુખિયા સુખિયા કરે એવી પ્રભુચરણે, ગુરુચરણે જ્ઞાનભક્તિ પારાયણની પ્રાર્થના !

સહજાનંદ સ્વામી મહારાજની જય ! ◆

'શાંતિ પમાડે તેને સંત કહીએ.'
ઍટ ગ્લાન્સ સાધુને ઓળખવા હોય
તો આ જ રીત છે.
યોગીબાપા એવા સાધુ હતા !